

У першому півріччі небанківський фінансовий сектор розвивався різноспрямовано: зросли обсяги активів фінкомпаній та ломбардів, натомість інших секторів – дещо зменшилися. У II кварталі валові премії ризикового страхування після незначного падіння у I кварталі відновили зростання, а виплати збільшувалися вже шостий квартал поспіль. Водночас премії зі страхування життя в II кварталі надалі зменшувалися, а обсяг виплат відновив зростання. Після оновлення розрахунку на деталізованих даних коефіцієнти діяльності ризикових страховиків погіршилися. Незважаючи на це, за результатами першого півріччя ризикові страховики залишалися прибутковими. Обсяг активів кредитних спілок скоротився внаслідок виходу з ринку установ. Обсяг нових кредитів надалі зменшувався. Незначний прибуток сегмента забезпечило розформування резервів, тоді як операційно кредитні спілки збиткові. Фінансові компанії наростили обсяги активів та основних видів фінансових послуг, крім кредитування бізнесу. Більшість фінансових компаній залишалися прибутковими, найбільший обсяг прибутку отримала державна “Укрфінжитло” – оператор програми “еОселя”. У II кварталі діяльність ломбардів пожвавилася: обсяги активів та нових кредитів зросли, а сегмент загалом був прибутковим.

Структура та проникнення сектору

Як із початку року, так і в II кварталі кількість надавачів небанківських фінансових послуг зменшувалася. Із Реєстру в квітні – червні виключено 46 фінансових компаній, вісім страховиків, по сім кредитних спілок і ломбардів. Переважна більшість фінустанов залишили ринок за рішенням регулятора, зокрема через невиконання ліцензійних умов. У червні було зареєстровано одну фінансову компанію. Відповідно до нових вимог законодавства впродовж січня – червня всі діючі ЮО-лізингодавці набули статусу фінансових компаній. Станом на 1 липня 2024 року 64 колишні ЮО-лізингодавці функціонували як фінансові компанії.

У квітні – червні 41 фінансовій компанії та одному страховику НБУ погодив звуження ліцензій.

У II кварталі загальні обсяги активів надавачів небанківських фінансових послуг зменшилися, утім зросли на 6% у річному вимірі. Активи фінансових компаній знизилися на 12.3% за II квартал (+9% р/р). Відповідно до нових вимог страховики не надають даних про суму активів за фінансовою звітністю, а лише обсяги, оцінені з урахуванням регуляторних вимог до окремих елементів¹. Відповідно динаміка та структура активів надалі надані саме за таким підходом. Обсяг розрахованих таким чином активів страховиків у II кварталі зріс на 1%. Дещо знизився обсяг активів кредитних спілок, водночас активи ломбардів зросли. З огляду на зниження активів більшості сегментів ринку частка НБФУ в активах фінансового сектору, нагляд за якими здійснює НБУ, упродовж II кварталу знизилася.

Страховики

Із початку 2024 року активи страховиків життя надалі зростали, зокрема в II кварталі – на 4% кв/кв. Натомість активи ризикових страховиків незначно скоротилися протягом останніх трьох місяців – на 1% кв/кв через виключення з реєстру низки компаній.

Структура активів страховиків життя у II кварталі майже не змінилася – понад 90% активів становили високоліквідні складові: кошти на поточних рахунках у банках, облігації та депозити. Активи ризикових страховиків більш диверсифіковані: крім зазначених високоліквідних компонентів, частка яких в активах зросла на 4 в. п. за квартал до 60%, ще чверть активів становили залишки коштів у фондах МТСБУ та вимоги до перестраховання, що в новій звітності є технічними резервами за договорами вихідного перестраховання.

Валові премії ризикового страхування після зниження на 9% у перші три місяці року відновили зростання в II кварталі – на 10% кв/кв та 12% р/р. Обсяг страхових премій за попередній квартал зріс як у роздрібному, так і в корпоративному сегменті. Виплати зростають уже шість кварталів поспіль і в II кварталі збільшилися на 7% кв/кв та 34% р/р. Сукупний рівень виплат за останні чотири квартали становив 40%, у II кварталі – 44%.

Після різкого зростання в другому півріччі 2023 року премії зі страхування життя скорочуються два квартали поспіль: на 16% за I квартал та 3% за II квартал. Проте в квітні – червні їхні обсяги були на 15% вищі, ніж за аналогічний період рік тому. Натомість обсяги виплат після помітного скорочення на 11% у I кварталі відновили

¹ Згідно з регуляторними вимогами здійснюється оцінка технічних резервів і технічних резервів за договорами вихідного перестраховання.

зростання – на 3% у квітні – червні. Внаслідок цього рівень виплат у річному вимірі повільно зростає.

Із 1 січня 2024 року запроваджено оновлений розподіл страхування за 23 класами, що відображають однорідні страхові ризики. У регуляторних цілях компанії тепер надають інформацію в розрізі 25 ліній бізнесу, що охоплюють страхові продукти ризикового страхування та страхування життя. У II кварталі страхові премії зросли за лініями бізнесу², що охоплюють транспортне страхування (КАСКО, ОСЦПВ, “Зелена картка”), а за особистим страхуванням (життя та здоров’я) дещо скоротилися. Ці страхові продукти залишаються ключовими на ринку: за результатами II кварталу за ними отримано 84% премій та здійснено 93% усіх виплат. За іншими лініями бізнесу протягом II кварталу премії переважно скорочувалися, збільшилися лише премії зі страхування вантажів і багажу (+11% кв/кв), відповідальності (+1% кв/кв) та асистансу (+28% кв/кв). Виплати за всіма страховими продуктами в II кварталі, крім страхування фінансових ризиків, багажу та вантажів і асистансу, зростали.

Протягом січня – червня коефіцієнт утримання зростає, сягнувши рекордного значення – 95%. Роль внутрішнього перестраховання і надалі зменшувалася.

Через упровадження МСФЗ 17 “Страхові контракти” страховики з 2023 року розраховують технічні резерви у фінансовій звітності за новими підходами. Водночас для пруденційних цілей технічні резерви рахуються відповідно до вимог регулятора, оновлення яких набули чинності з 1 січня 2024 року. Оновлення регуляторних вимог суттєво вплинуло на переоцінку страховиками обсягу резерву премій та помірно – обсягів резерву збитків. У липні сукупно резерви збитків ризикових страховиків знизилися на 1% порівняно з показниками кінця 2023 року, оціненими за старими підходами. Однак у II кварталі цей показник зріс на 3% кв/кв. Проте з огляду на швидші темпи зростання премій та виплат з початку року коефіцієнти їх покриття резервами збитків далі знижувалися до “довоєнного” рівня.

В оновленій звітності страховики деталізували складові витрат, що дало змогу уточнити розрахунки коефіцієнтів діяльності. Відтак у I кварталі коефіцієнт нетто-збитковості ризикового страхування у кварталному вимірі зріс (погіршився) одразу на 15 в. п. порівняно з показником минулого року – до 62% передусім через значне одноразове скорочення резерву збитків за вихідним перестрахованням одного страховика у зв’язку з упровадженням нових підходів до розрахунку технічних резервів. Однак показник першого півріччя становив уже 53%.

За результатами січня – червня нетто-комбінований коефіцієнт скоротився на 2 в. п. до 111%. Відносна сталість цього показника пояснюється зменшенням операційних страхових витрат у I кварталі, що

компенсувало вплив різкого зростання коефіцієнта нетто-збитковості.

Динаміка коефіцієнта нетто-ефективності за результатами першого півріччя становила 102% і майже повністю пояснюється зміною комбінованого коефіцієнта.

У першому півріччі страховики життя та ризикові страховики були прибутковими. Прибуток в обох сегментах зріс порівняно з першим півріччям 2023 року, хоча показники рентабельності капіталу поліпшилися лише в сегменті ризикового страхування. Кількість збиткових компаній й надалі скорочувалася і за результатами січня – червня їхня частка становила менше 20%. Лише один страховик життя був збитковим.

За результатами першого півріччя 34 компанії порушували хоча б одну з вимог: до капіталу платоспроможності (SCR) та мінімального капіталу (MCR). Дві третини порушників відповідних нормативів надали НБУ плани відновлення діяльності та/або фінансування, майже всі вони вже погоджені НБУ. Надалі страховики мають дотримуватися відповідних планів для поліпшення свого фінансового стану. Однак близько третини компаній-порушників вже покинули/завершують вихід з ринку добровільно (згідно з погодженими НБУ планами виходу з ринку) або виводяться з ринку примусово з огляду на неспроможність працювати за новими вимогами.

Кредитні спілки

З початку року тривав подальший вихід із ринку кредитних спілок та відновилося скорочення обсягу їхніх активів. Однаковими темпами (на 1% кв/кв) зменшилися у II кварталі активи як депозитних кредитних спілок, так і тих, що працюють на додаткових пайових внесках. На кінець II кварталу загальний обсяг активів кредитних спілок становив лише 59% величини кінця 2021 року, а кількість установ з того часу скоротилася понад вдвічі.

Кредитні спілки надавали дедалі менші обсяги нових кредитів. У II кварталі надані кредити скоротилися на 8% р/р (тоді як у I кварталі було -2% р/р) за рахунок споживчих кредитів. Однак у II кварталі загальний обсяг портфеля кредитів майже не змінився, тоді як за рік його обсяг зменшився на 5%. Заявлена якість кредитного портфеля залишалася без змін: майже третина кредитів прострочена більш як на 90 днів.

Операційні доходи повільно зростали впродовж кварталу. Чистий процентний дохід за квартал зріс на 2%. Однак у річному вимірі тривало зменшення його обсягів – на 14% р/р у II кварталі та в цілому за перше півріччя. Основна причина такої динаміки – зменшення кредитного портфеля у річному вимірі та процентних ставок за всіма видами кредитів. Це зумовило неефективність операційної діяльності спілок з огляду на майже незмінні високі адміністративні витрати. Незважаючи на це, сегмент у цілому отримав незначний прибуток за рахунок

² Класифікацію здійснено за таким підходом: страхування здоров’я – медичне страхування та інше страхування здоров’я; страхування майна та вогневих ризиків – страхування майна та сільськогосподарської продукції; страхування вантажів та багажу – МАТ майно; страхування відповідальності – страхування відповідальності, іншої моторної відповідальності, МАТ відповідальності, відповідальності суб’єкта митного режиму та відповідальності оператора ядерної установи; страхування життя – класичне накопичувальне страхування життя, класичне ризикове страхування життя, пенсійне страхування, інше накопичувальне страхування життя та інше ризикове страхування життя; інші продукти ризикового страхування відповідають лініям бізнесу з еквівалентними назвами, якщо не зазначено інше.

доходів від розформування резервів, а також допомоги від USAID.

Нерозподілений прибуток сегмента зріс на 19% за квартал. Водночас тривало скорочення інших джерел фінансування, хоч і повільніше, ніж у I кварталі. Зокрема, у II кварталі обсяги депозитів зменшилися на 1%, додаткових пайових внесків – на 13%.

Станом на початок липня, як і з початку 2024 року, норматив достатності капіталу порушували вісім спілок.

Фінансові компанії та ломбарди

Попри активний вихід з ринку фінансових компаній, загалом у першому півріччі обсяг активів сегмента зріс на 3.4%. Хоча в II кварталі відбулося зниження обсягу активів на 12.3%, натомість саме в цей період обсяги всіх видів фінансових послуг збільшилися.

Фінансові компанії поволі нарощують кредитування населення: ця тенденція триває вже чотири квартали поспіль. Зокрема, обсяг наданих нових кредитів домогосподарствам зріс на 7.7% у I кварталі та на 5.3% у квітні – червні. Проте він і досі менший за “довоєнні” показники. Водночас триває скорочення обсягів нових кредитів бізнесу: на 6.9% у I кварталі та на 2.2% у II кварталі.

У квітні – червні обсяги операцій лізингу зросли майже на третину. Помітним також було збільшення факторингових операцій – на 22.7% у II кварталі. Більше половини обсягу цих операцій становили угоди з класичного факторингу – фінансування дебіторської заборгованості. Вперше від початку повномасштабного вторгнення суттєво зросли обсяги операцій з надання гарантій, хоча і з низької бази. За підсумками шести місяців 2024 року фінансові компанії отримали 5.8 млрд грн прибутку. Прибутковими були близько 80% фінансових компаній, тоді як майже половину всього прибутку сегмента заробила державна “Укрфінжитло” – оператор програми “еОселя”. Її основні доходи формуються з процентних виплат за ОВДП у капіталі.

У II кварталі діяльність ломбардів дещо поживалася. Обсяги активів та нових кредитів зросли. Доходи від надання фінпослуг збільшилися, відтак сегмент отримав прибуток навіть усупереч зростанню адміністративних витрат. Показники рентабельності не змінилися від початку року. Власний капітал за січень – червень низився.

Перспективи та ризики

У липні закінчився строк для приведення страховиками своєї діяльності у відповідність до нових регуляторних вимог. Значна частина учасників ринку впоралася з цим завданням, однак деякі установи потребували погодження з НБУ планів відновлення платоспроможності або фінансування. Страховики, що своєчасно не подадуть належний план, ризикують залишити ринок. Страховики, що погодили плани з регулятором, мають його неухильно виконувати для поліпшення показників діяльності. Під ризиком переважно малі установи, які не мають значного впливу на страховий ринок у цілому. Вихід із ринку компаній з недостатнім рівнем платоспроможності сприятиме посиленню стійкості страховиків у майбутньому.

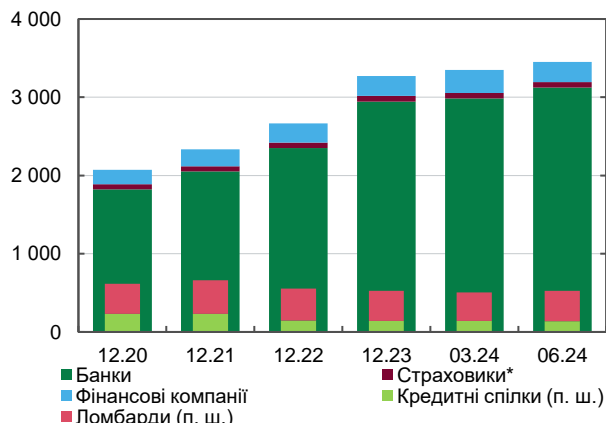
У травні Верховна Рада ухвалила новий закон про “автоцивілку”. Ключові новації: підвищення максимальних розмірів страхової виплати до рівня країн ЄС, визначення “справедливої ціни” для кожного страхувальника, впровадження прямого врегулювання. Закон набуде чинності з 1 січня 2025 року.

Триває зміна підходів до складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг – із початку року вони надають звітність за новими правилами. Для фінансових компаній та ломбардів змінено періодичність подання окремої інформації. Починаючи зі звітності за січень 2025 року установи будуть надавати дані про регуляторні баланси та позабалансові зобов'язання щомісяця, тоді як нині – щокварталу.

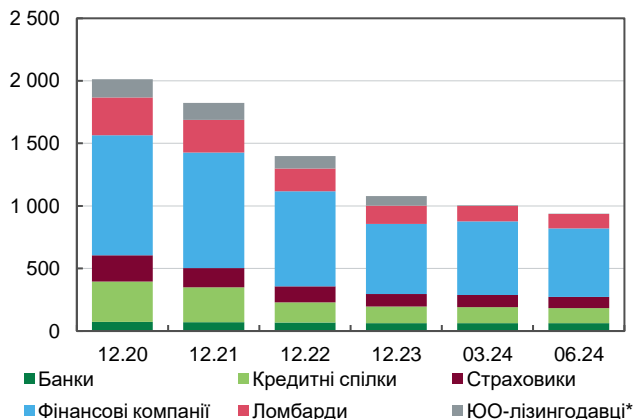
Структура та проникнення сектору

У II кварталі обсяги активів надавачів небанківських фінансових послуг знизилися, найпомітніше – у фінкомпаній. Кількість установ у Реєстрі скоротилася на 67 установ, залишали ринок переважно фінкомпанії. Упродовж кварталу зареєстровано одну фінкомпанію.

Графік 1. Структура активів фінансового сектору, млрд грн

Графік 2. Кількість надавачів фінансових послуг

* Дані регуляторної звітності відображають обсяги активів і зобов'язань страховика з відображенням обсягів окремих складових за пруденційними вимогами, передусім резервів.

* Починаючи з 1 січня 2024 року ЮО-лізингодавці набули статусу фінансових компаній.

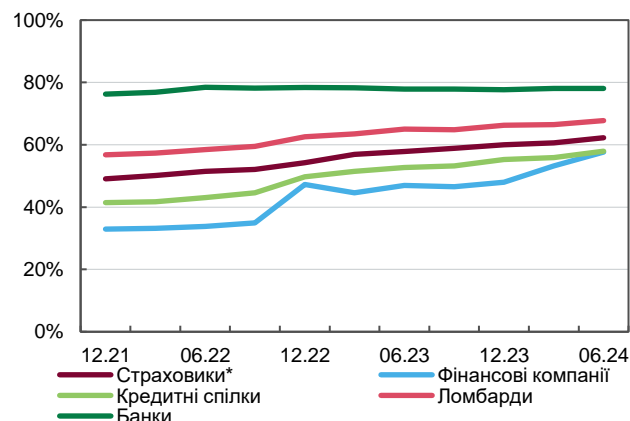
За результатами першого півріччя 2024 року всі сектори надавачів небанківських фінансових послуг були прибутковими.

Графік 3. Чистий фінансовий результат надавачів небанківських фінансових послуг, млн грн

Концентрація в усіх сегментах надавачів небанківських фінансових послуг зростає.

Графік 4. Частка активів десяти найбільших установ у сегментах

* Дані регуляторної звітності відображають обсяги активів і зобов'язань страховика з відображенням обсягів окремих складових за пруденційними вимогами, передусім резервів.

У II кварталі обсяг активів банків збільшився, натомість обсяги активів надавачів небанківських фінансових послуг скоротилися. Загальна частка НБФУ в активах фінансового сектору зменшилася від початку року на 0.5 в. п. до 9.6% станом на 30 червня 2024 року.

Таблиця. Фінансові установи, регулювання та нагляд за якими здійснює Національний банк України

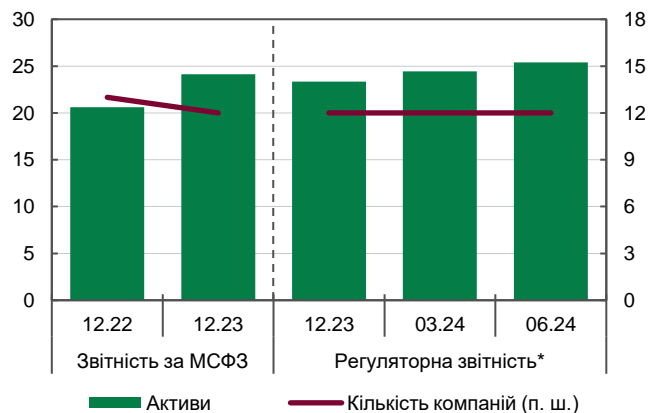
		2020	2021	2022	2023	03.2024	06.2024	Зміна з 01.01.2024
Страховики*	Активи, млн грн	64 903	64 737	70 298	74 412	67 179*	67 581*	-9.2%
	Кількість	210	155	128	101	98	90	-11
Кредитні спілки	Активи, млн грн	2 317	2 330	1 449	1 422	1,399	1,387	-2.4%
	Кількість	322	278	162	133	127	120	-13
Фінансові компанії	Активи, млн грн	186 572	216 406	243 997	250 454	295 345	258 917	3.4%
	Кількість	960	922	760	559	589	548	-11
Ломбарди	Активи, млн грн	3 854	4 289	4 101	3 839	3 640	3 856	0.5%
	Кількість	302	261	183	146	123	116	-30
Банки	Активи, млн грн	1 822 841	2 053 232	2 351 678	2 944 684	2 985 602	3 125 617	6.1%
	Кількість	73	71	67	63	63	62	-1

* Дані регуляторної звітності відображають обсяги активів та зобов'язань страховика з відображенням обсягів окремих складових за пруденційними вимогами, передусім резервів.

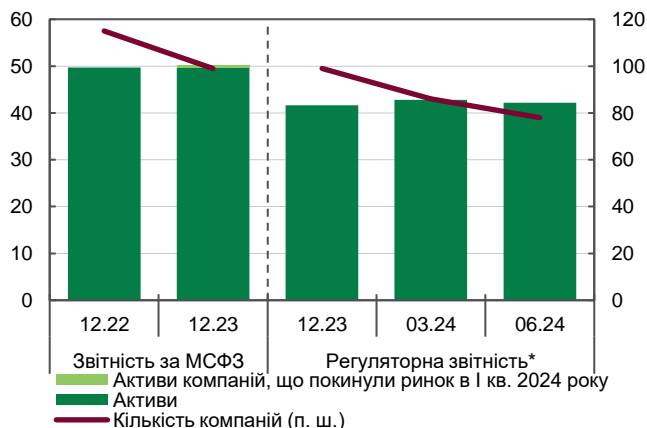
Страховики

Активи страховиків, скориговані на окремі складові, які оцінюються за пруденційними вимогами, нижчі за сукупні активи страховиків на близько 3% у страховиків життя і на 16% у ризикових. У II кварталі скориговані таким чином активи страховиків життя зростали, а ризикових страховиків – незначно скоротилися через вихід з ринку низки компаній.

Графік 5. Обсяг активів страховиків життя та їхня кількість, млрд грн

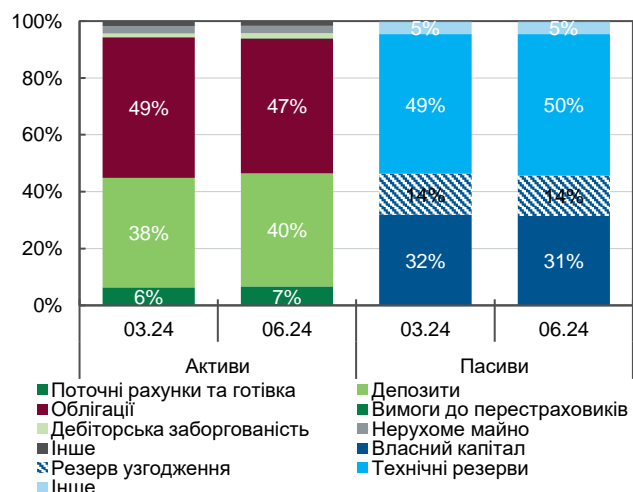
Графік 6. Обсяг активів ризикових страховиків та їхня кількість, млрд грн

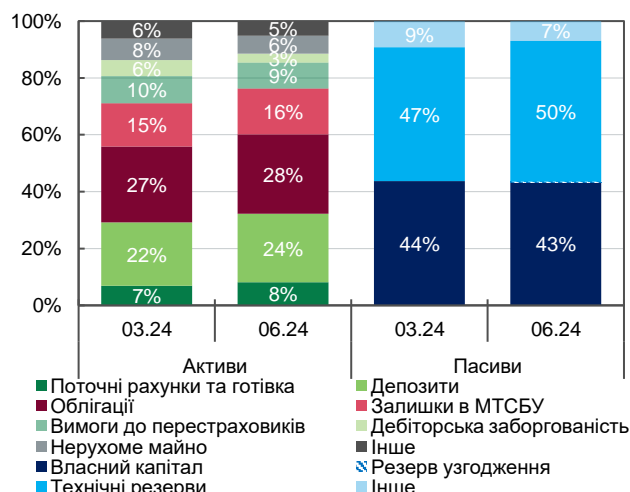
* Дані регуляторної звітності відображають обсяги активів та зобов'язань страховика з відображенням обсягів окремих складових за пруденційними вимогами, передусім резервів.

Структура активів страховиків життя майже не змінилася протягом II кварталу, в ній переважають депозити і ОВДП. Ризикові страховики наростили обсяг вкладень у високоліквідні активи: поточні рахунки, депозити та ОВДП.

Графік 7. Структура активів та пасивів* страховиків життя

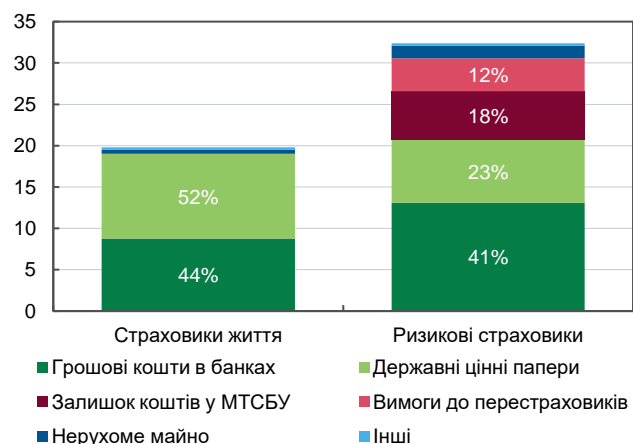
Графік 8. Структура активів та пасивів* ризикових страховиків

* Дані регуляторної звітності відображають обсяги активів та зобов'язань страховика з відображенням обсягів окремих складових за пруденційними вимогами, передусім резервів.

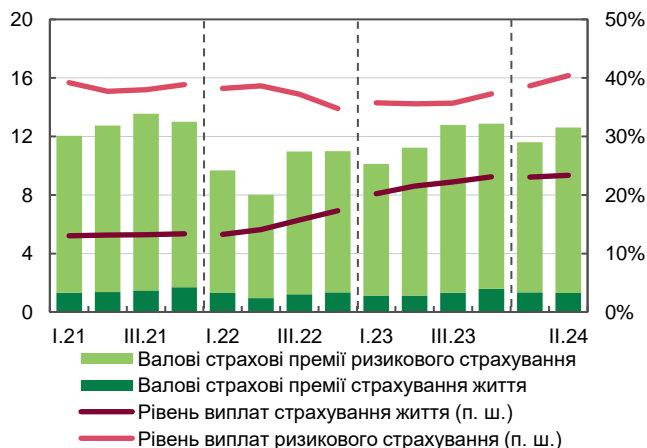
Як і раніше, у структурі прийнятних активів обох сегментів ринку страхування переважають високоліквідні активи: поточні рахунки, депозити та ОВДП.

Графік 9. Структура прийнятних активів на покриття технічних резервів страховиків станом на 1 липня 2024 року, млрд грн

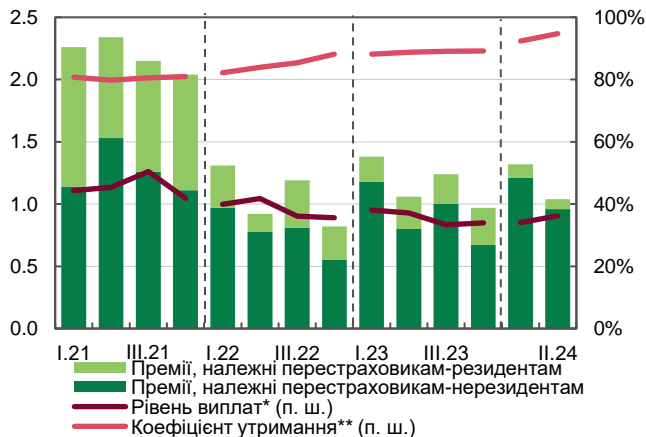
Валові премії ризикового страхування зросли на 10% за квартал, а страхування життя – скоротилися на 3%. Рівень виплат в обох сегментах незначно зріс.

Графік 10. Премії та рівень виплат за видами страхування, млрд грн

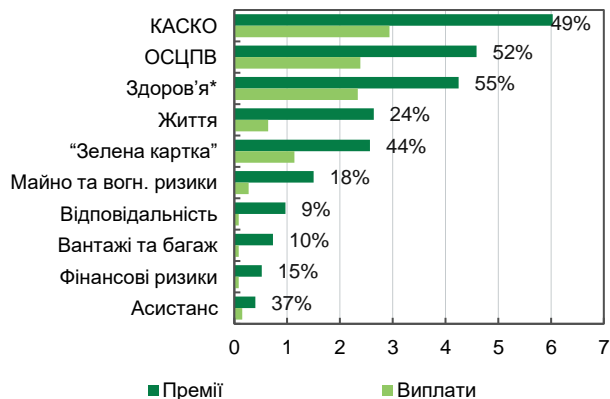
Як і в минулі роки, у II кварталі обсяг премій, переданих у перестраховання, скорочувався порівняно з попереднім періодом. Частка нерезидентів у перестрахованні сягнула рекордного рівня – 92%. Автостраховання та особисте страхування залишилися лідерами за обсягами премій і виплат.

Графік 11. Премії, належні перестраховикам, рівень виплат та коефіцієнт утримання, млрд грн

* Рівень виплат розраховано в річному вимірі.
** Відношення чистих премій до валових премій.

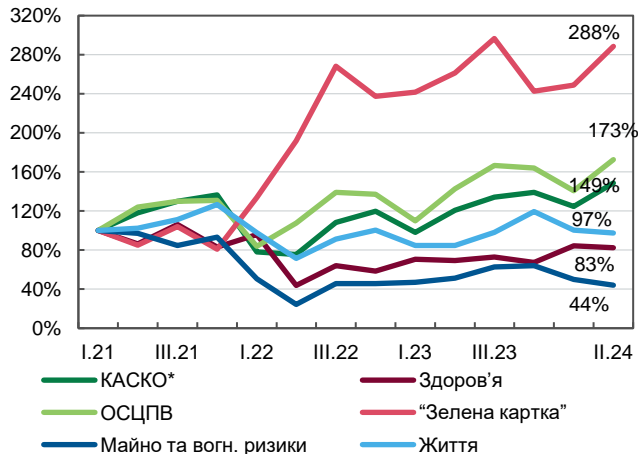
Графік 12. Страхові премії та виплати за найпоширенішими лініями бізнесу в першому півріччі 2024 року, млрд грн

Значення у відсотках свідчать про рівень виплат відповідного виду.
* Із 1 січня 2024 року клас страхування від нещасних випадків входить до страхування здоров'я.

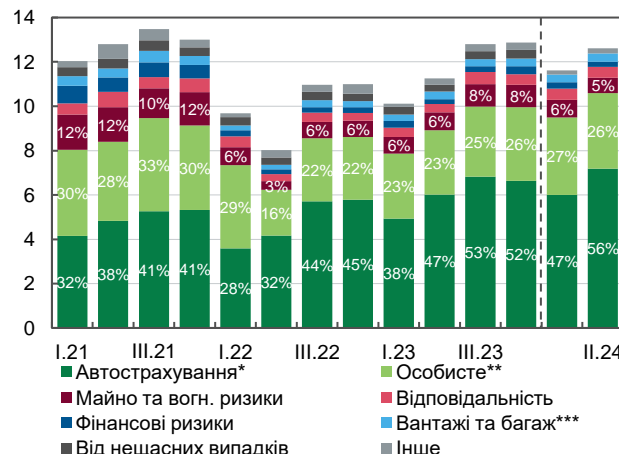
Обсяг премій автостраховання за II квартал зріс, а з усіх інших основних ліній бізнесу страхування – дещо скоротився.

Графік 13. Страхові премії за найбільшими бізнес-лініями страхування, I квартал 2021 року = 100%

* До страхування КАСКО ретроспективно додано страхування залізничного рухомого складу, частка якого становить близько 1% обсягу премій.

Графік 14. Структура страхових премій за основними бізнес-лініями страхування, млрд грн

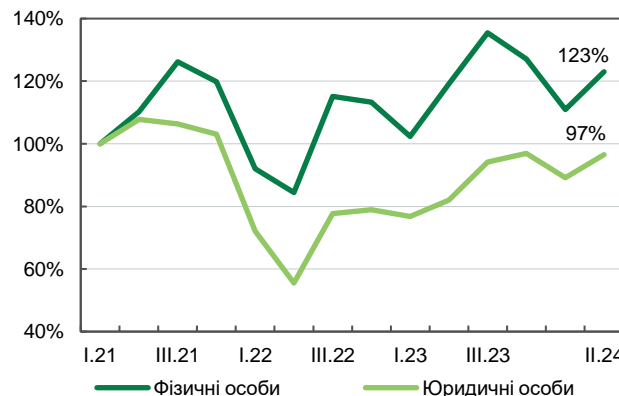
* КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка".
** Життя, здоров'я.
*** До страхування вантажів та багажу ретроспективно додано страхування повітряних та водних суден. До страхування КАСКО ретроспективно додано страхування залізничного рухомого складу, частка якого становить близько 1% обсягу премій.

У II кварталі премії як у роздрібному, так і в корпоративному сегментах ризикового страхування відновили зростання.

Графік 15. Валові страхові премії за видами страхування (без вхідного перестраховання), I квартал 2021 року = 100%

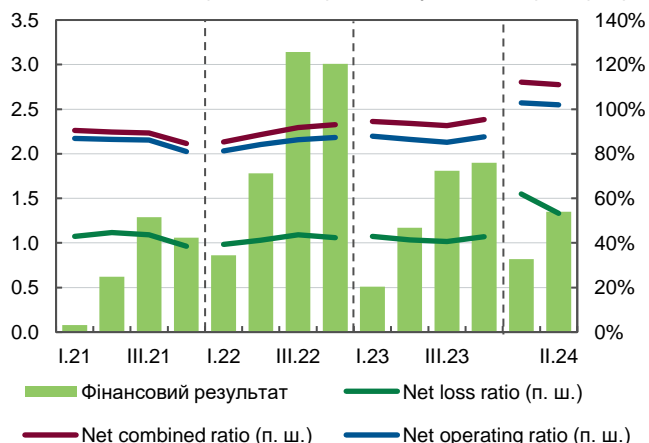

Графік 16. Премії з ризикового страхування в розрізі типів страхувальників, I квартал 2021 року = 100%

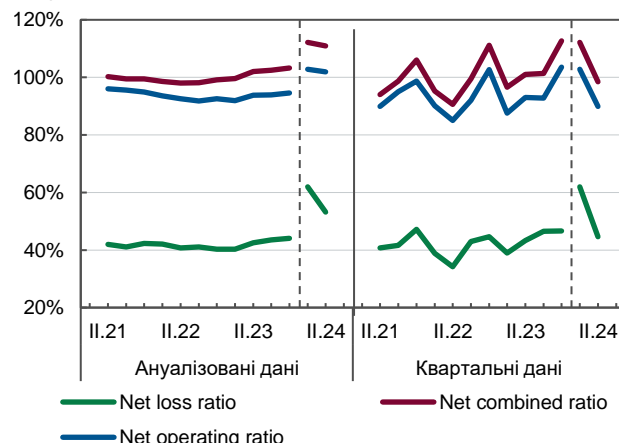
У I півріччі показники діяльності ризикових страховиків зростали (погіршувалися). Основна причина – скорочення резерву збитків за договорами вихідного перестраховування одного страховика через впровадження нових підходів до розрахунку страхових резервів.

Графік 17. Фінансовий результат наростаючим підсумком і показники діяльності ризикових страховиків у нетто-вимірі, млрд грн

Показники операційної діяльності до 2023 року ануалізовано, у 2024 році розраховано наростаючим підсумком із початку року через зміну підходу до розрахунку.

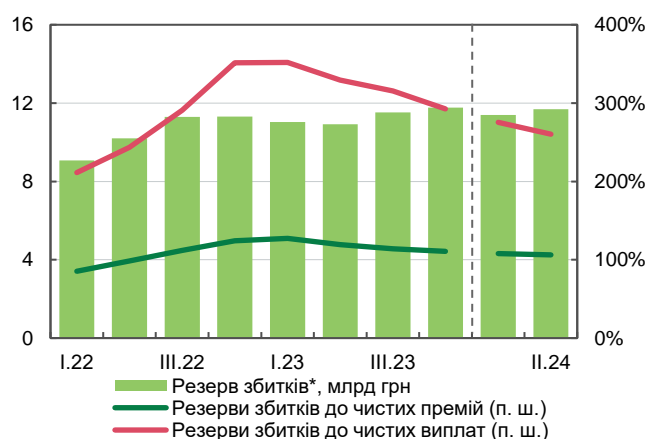
Графік 18. Показники діяльності ризикових страховиків у нетто-вимірі

Показники операційної діяльності у 2024 році ануалізовано наростаючим підсумком із початку року через зміну підходу до розрахунку.

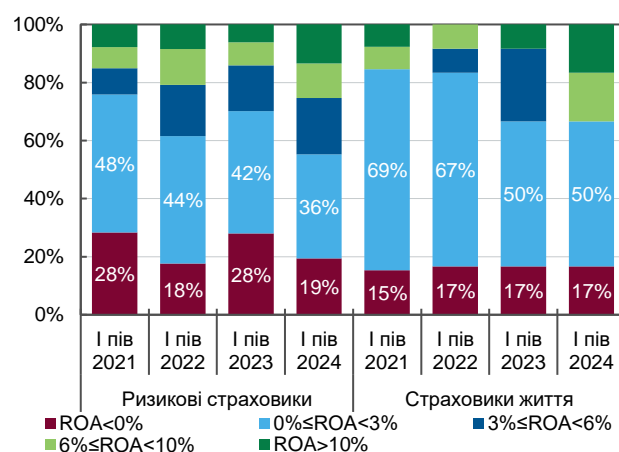
Коефіцієнти резервування ризикового страхування надалі скорочувалися (поліпшувалися), але все ще залишалися далекими від доцільного рівня. Частка збиткових компаній в ризиковому сегменті скоротилася порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Графік 19. Коефіцієнти резервування ризикового страхування

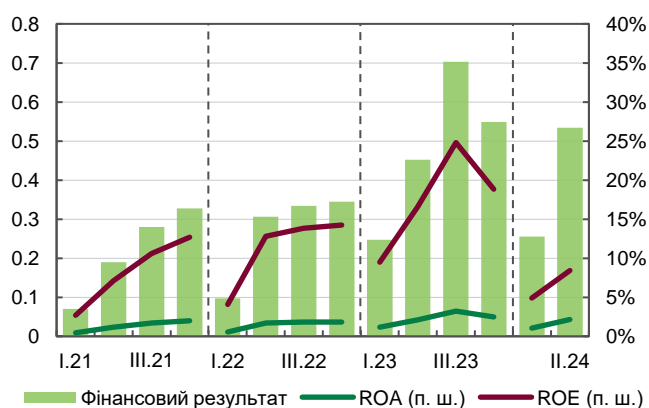
* Із 2024 року резерв збитків є сумою найкращої оцінки та маржі ризику, оцінених за пруденційними вимогами. Коефіцієнти резервування розраховані в річному вимірі.

Графік 20. Розподіл страховиків за рентабельністю активів

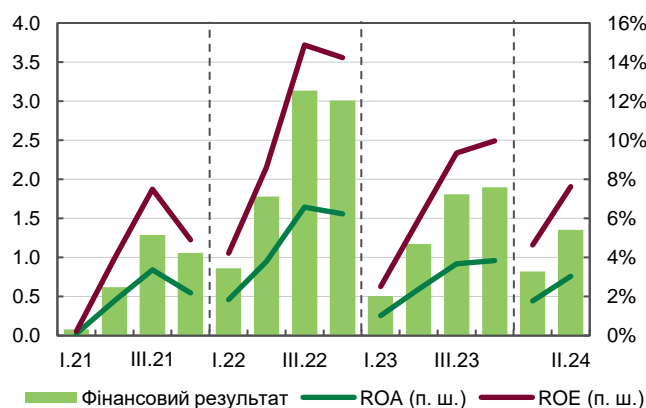

Чистий прибуток страховиків життя зріс на 18% р/р і перевищив 0.5 млрд грн, однак рентабельність капіталу скоротилася на 8 в. п. до 8%. Прибуток та рентабельність ризикових страховиків помірно зросли у I півріччі.

Графік 21. Фінансовий результат страховиків життя наростаючим підсумком, млрд грн

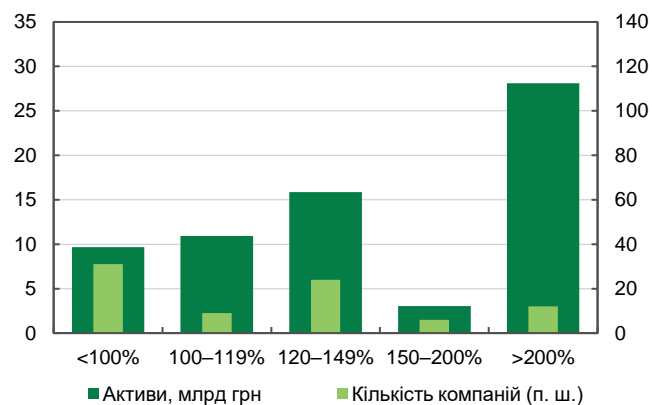

Графік 22. Фінансовий результат ризикових страховиків наростаючим підсумком, млрд грн

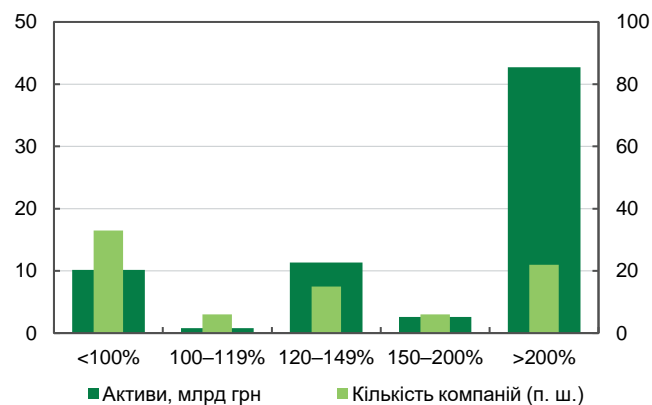
Понад 30 страховиків порушують нормативи платоспроможності (SCR) або мінімального капіталу (MCR).

Графік 23. Розподіл кількості і розміру активів страховиків* за співвідношенням прийнятного капіталу для виконання SCR та SCR станом на 1 липня 2024 року

* Графік побудовано на основі даних 82 компаній.

Графік 24. Розподіл кількості і розміру активів страховиків* за співвідношенням прийнятного капіталу для виконання MCR та MCR станом на 1 липня 2024 року

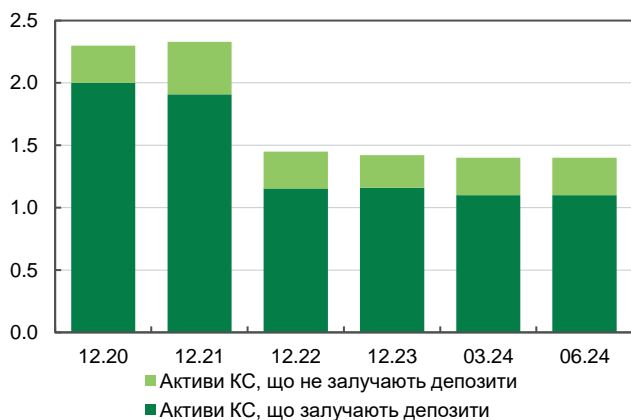

* Графік побудовано на основі даних 82 компаній.

Кредитні спілки

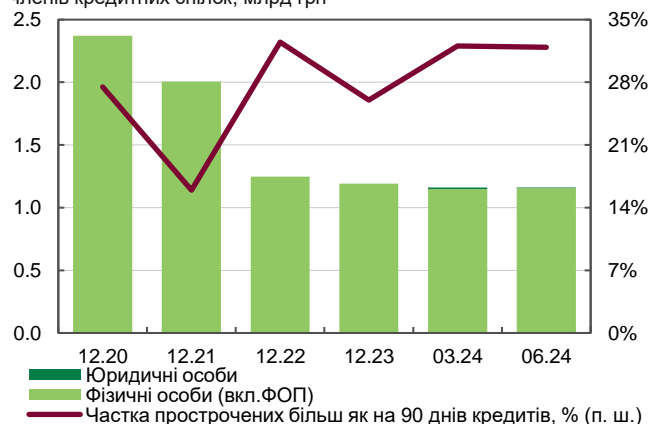
У II кварталі активи кредитних спілок зменшилися лише на 1%. Майже незмінною (82%) залишалася частка кредитних спілок, що залучають депозити.

Графік 25. Загальні активи кредитних спілок, млрд грн

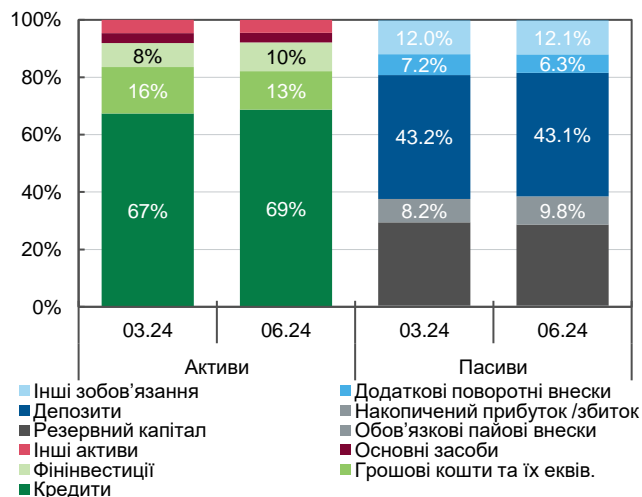
У II кварталі, незважаючи на зростання обсягів наданих кредитів, кредитний портфель не змінився. Заявлена частка простроченої більш як на 90 днів основної суми кредитів незмінна – 32%.

Графік 26. Структура основної суми заборгованості за кредитами членів кредитних спілок, млрд грн

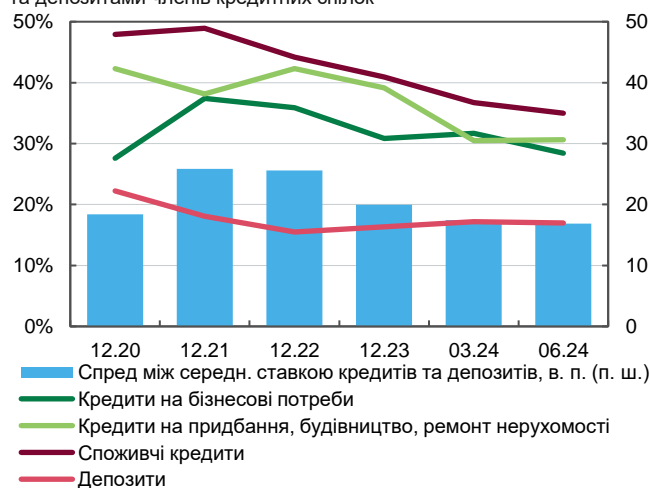
У структурі активів значно переважають надані кредити. Водночас за останній квартал зросли обсяги та частка фінансових інвестицій. Основним джерелом фінансування залишаються депозити.

Графік 27. Структура активів та пасивів кредитних спілок

Кредитні спілки знизили дохідність кредитів за майже незмінної вартості депозитів. Тож у II кварталі тривало зменшення спреду між середньою ставкою за кредитами та депозитами.

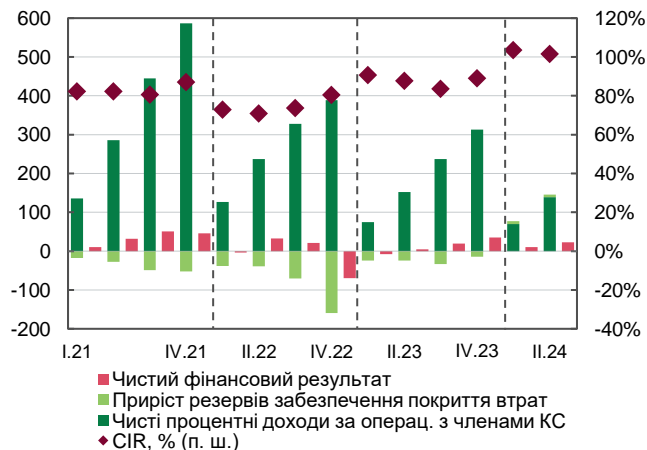
Графік 28. Середні процентні ставки за непогашеними кредитами та депозитами членів кредитних спілок

* З урахуванням виправленої технічної помилки кредитної спілки "Фінансова підтримка" у звіті станом на 1 квітня 2024 року.

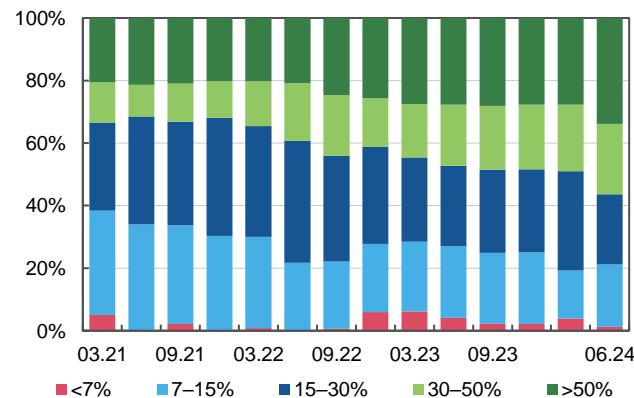
З початку 2024 року діяльність спілок є операційно неефективною, адже невисокі прибутки були забезпечені розформуванням резервів та отриманням допомоги від USAID.

Графік 29. Операційна ефективність діяльності кредитних спілок (наростаючим підсумком), млн грн

Станом на 1 липня 2024 року вісім кредитних спілок порушували мінімальні вимоги до платоспроможності. Серед них переважають спілки, що залучають депозити.

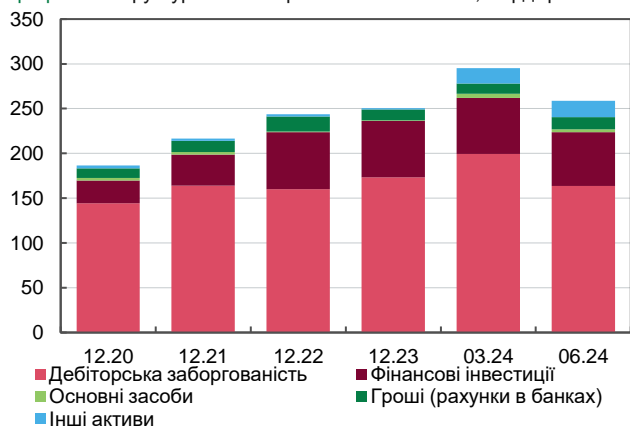
Графік 30. Розподіл нормативів достатності основного капіталу за часткою активів кредитних спілок

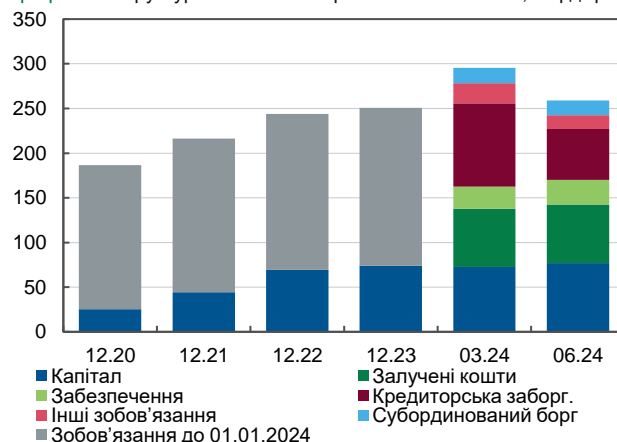
Фінансові компанії

У II кварталі обсяг активів фінансових компаній зменшився на 12.3% (+9.0% p/p). Основною причиною зниження активів сектору був вихід з ринку значної кількості установ, переважно за рішенням регулятора. Структура активів і зобов'язань фінансових компаній суттєво не змінилася.

Графік 31. Структура активів фінансових компаній, млрд грн

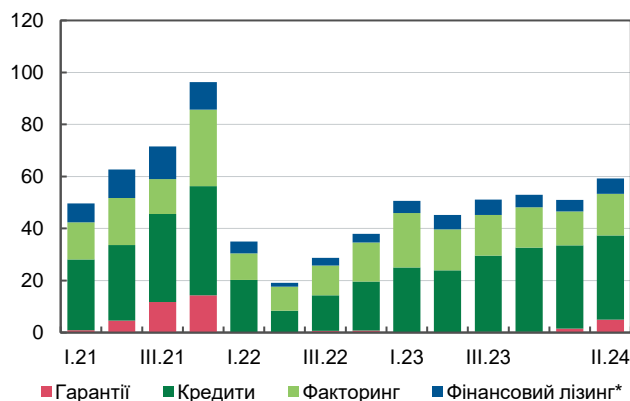
Графік 32. Структура зобов'язань фінансових компаній, млрд грн

До 1 січня 2024 року в сірій колонці відображено згруповані зобов'язання установ.

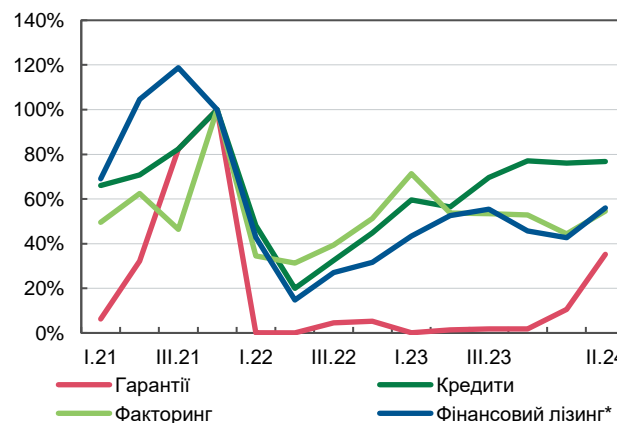
У II кварталі обсяги основних видів фінансових послуг, крім кредитування, помітно збільшилися. Обсяги нових кредитів зросли лише на 1% за квартал. Кредитування, як і до цього, займало більше половини обсягу послуг фінансових компаній. Помітно збільшилися обсяги наданих гарантій через низьку базу порівняння. Обсяги операцій фінансового лізингу зросли майже на третину впродовж кварталу, а факторингу – на 22.7%.

Графік 33. Обсяг наданих фінансових послуг фінансовими компаніями за видами послуг (за квартал), млрд грн

* Починаючи з 1 січня 2024 року ЮО-лізингодавці набули статусу фінансових компаній.

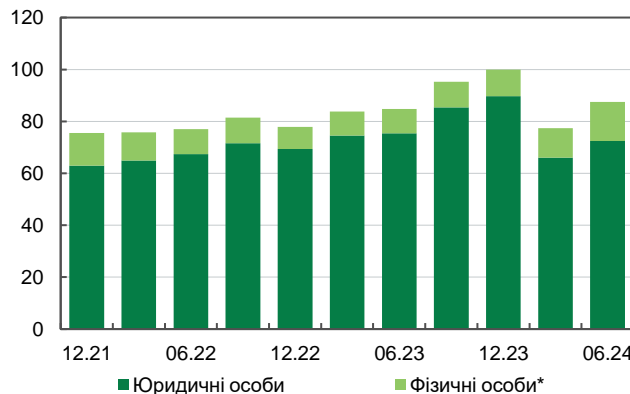
Графік 34. Обсяг наданих фінансових послуг фінансовими компаніями за видами послуг, IV квартал 2021 року = 100%

* Починаючи з 1 січня 2024 року ЮО-лізингодавці набули статусу фінансових компаній.

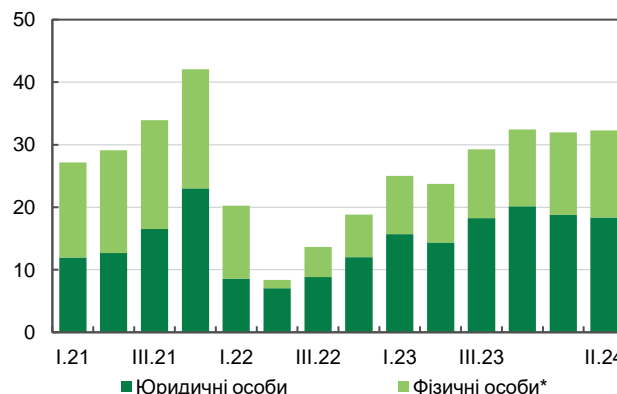
Обсяг кредитного портфеля фінансових компаній зменшився в I кварталі через скорочення корпоративних кредитів, утім у II кварталі зріс на 13%. Кредитний портфель домогосподарств у II кварталі збільшився майже на третину, а бізнесу – на 10%. Водночас зростання обсягу нових кредитів населенню відбувається повільно (+7.7% за I квартал та +5.3% за II квартал), обсяги досі менші за довоєнні.

Графік 35. Обсяг заборгованості за договорами з надання коштів у позику, на кінець періоду, млрд грн

* Включаючи фізичних осіб-підприємців.

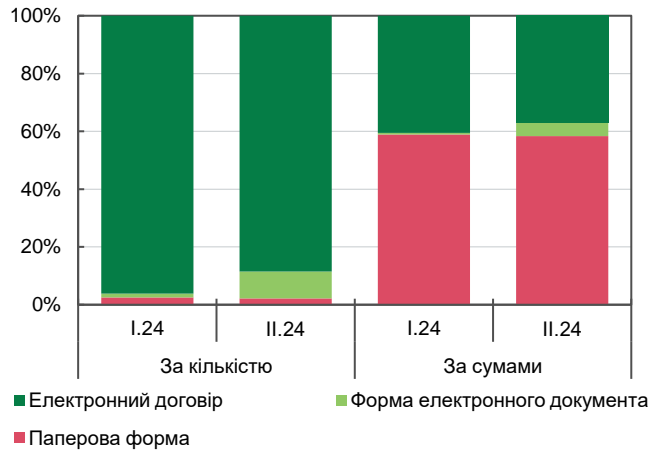
Графік 36. Обсяг наданих протягом кварталу кредитів фінансовими компаніями за видами позичальників, млрд грн

* Включаючи фізичних осіб-підприємців.

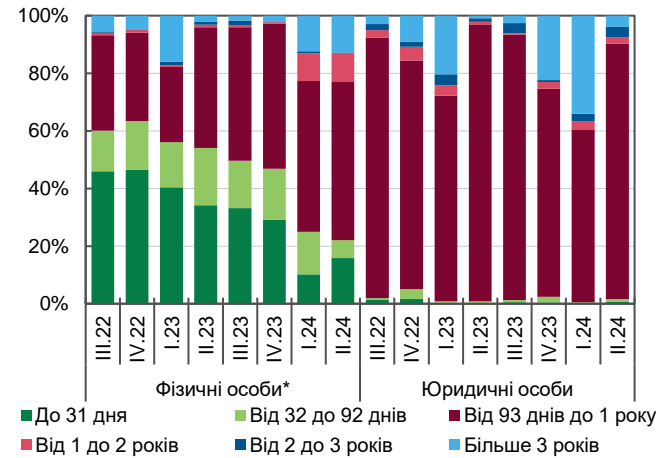
У II кварталі частка кредитних угод, що уклалися в паперовій формі, в їхніх загальних обсягах зменшилася порівняно з I кварталом.

Графік 37. Частки кредитних угод фінансових компаній, укладених упродовж кварталу, за способом укладення

У II кварталі строковість нових кредитів для юридичних осіб скоротилася. Проте строковість кредитів для населення від початку року підвищилася: значно зросла частка угод строком понад один рік.

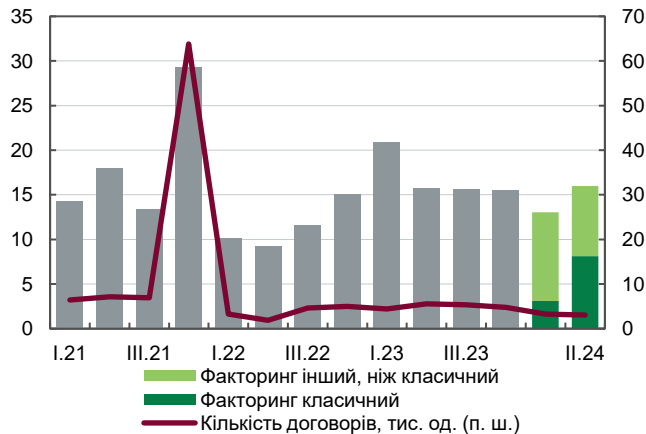
Графік 38. Структура обсягу кредитів, наданих упродовж кварталу фінансовими компаніями, за строковістю і типом клієнтів

* Включаючи фізичних осіб-підприємців.

У II кварталі обсяги здійснених факторингових операцій дещо збільшилися. Помітно зросли обсяги класичного факторингу.

Графік 39. Обсяг та кількість договорів факторингу*

* До 2024 року операції факторингу в статистиці не поділялися за видами. Із 2024 року класичний факторинг – фінансування дебіторської заборгованості підприємства, інший – відступлення права вимоги (цесія), зазвичай купівля проблемної заборгованості за кредитами.

У II кварталі операції фінансового лізингу збільшилися на третину (+6.7% р/р).

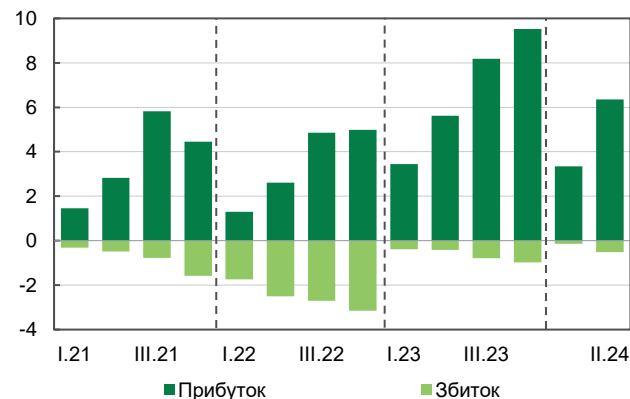
Графік 40. Обсяг та кількість договорів фінансового лізингу*

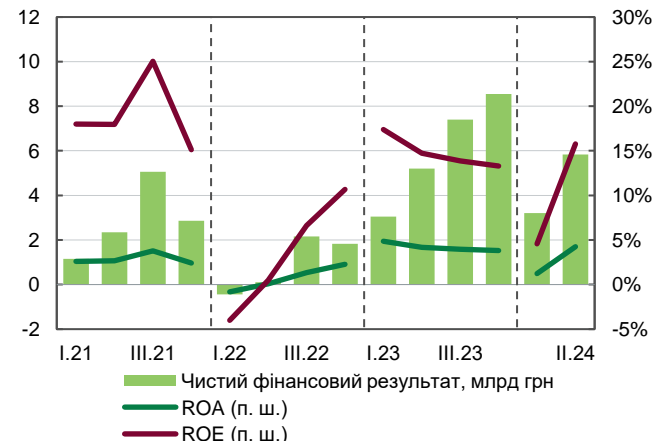
* Починаючи з 1 січня 2024 року операції фінансового лізингу здійснюються виключно фінансовими компаніями.

У січні – червні майже половину загальних прибутків фінкомпаній забезпечувала державна установа “Укрфінжитло”, водночас близько 80% компаній були прибутковими. Показники рентабельності зросли від початку року.

Графік 41. Фінансовий результат фінансових компаній наростаючим підсумком, млрд грн

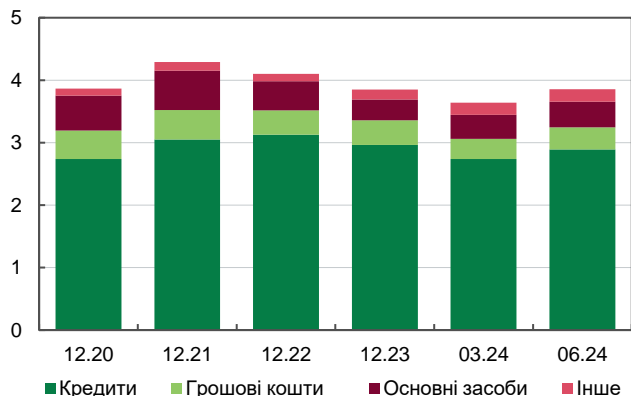
Графік 42. Фінансовий результат (наростаючим підсумком) та показники рентабельності фінансових компаній

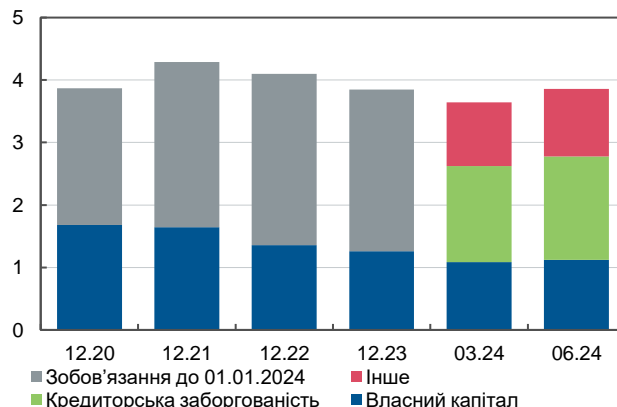
Ломбарди

У II кварталі обсяг активів ломбардів зріс на 5.9% (-15.2% р/р). Обсяг кредитів за квартал збільшився на 5.7% (-21.3% р/р), основні засоби зростали від початку року. Розмір власного капіталу ломбардів за січень – червень знизився на 11%.

Графік 43. Структура активів ломбардів, млрд грн

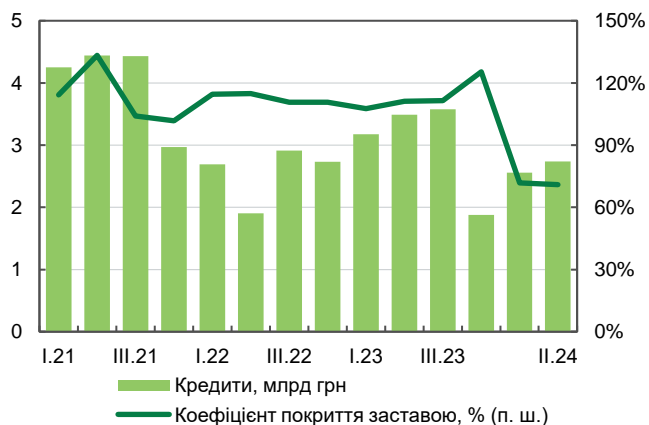
Графік 44. Структура пасивів ломбардів, млрд грн

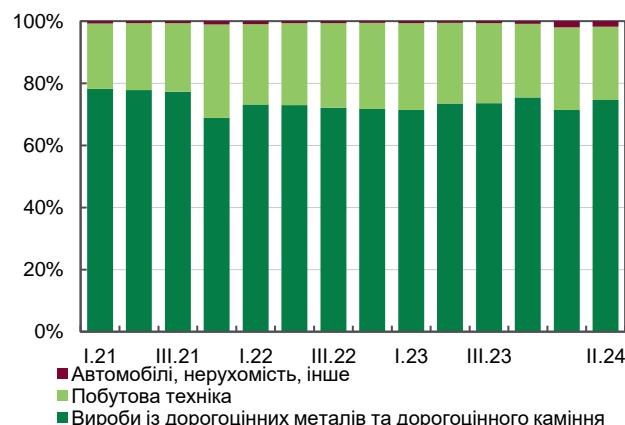
До 1 січня 2024 року в сірій колонці відображено згруповані зобов'язання установ.

Обсяг нових кредитів у II кварталі збільшився на 7.2%. Коефіцієнт покриття кредитів заставою знизився до 71%. Структура кредитів за видами застави незмінна – домінують вироби з дорогоцінних металів і каміння.

Графік 45. Обсяг наданих кредитів ломбардами (за квартал) та рівень покриття заставою

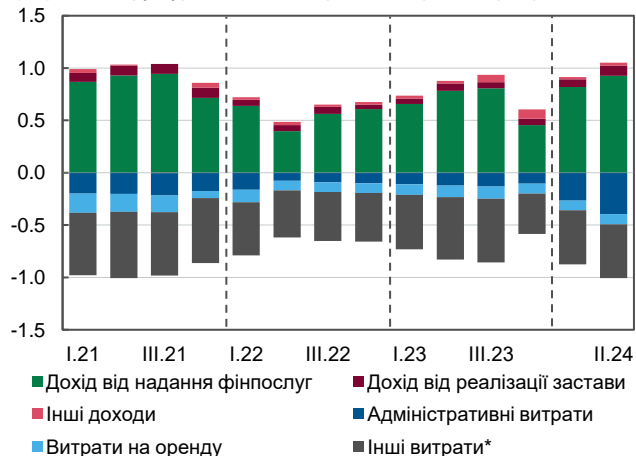
Графік 46. Структура обсягу наданих кредитів ломбардами за видами застави

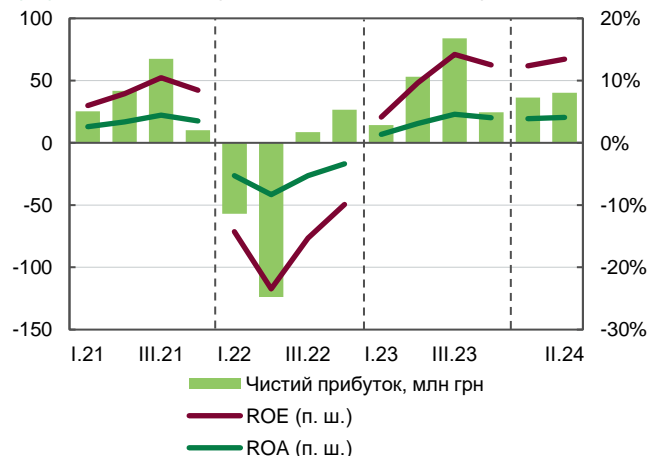
Частка кредитів, заставою за якими є автомобілі, нерухомість та інші види активів, становить 1.75%.

У II кварталі доходи від надання фінансових послуг збільшилися на 13%. Водночас зросли адміністративні витрати ломбардів майже наполовину. Однак це не завадило сектору бути прибутковим за результатами кварталу. Показники рентабельності активів і капіталу майже не змінилися від початку року.

Графік 47. Структура доходів і витрат ломбардів, млрд грн

Графік 48. Показники фінансової діяльності ломбардів

* Включають витрати, пов'язані з реалізацією та утриманням заставного майна.

Примітки.

Джерело інформації – Національний банк України, якщо не зазначено інше.

Огляд стосується небанківських фінансових установ, діяльність яких регулює НБУ, якщо не зазначено інше.

До вибірки належать установи, платоспроможні на кожну звітну дату, що надали звітність, якщо не зазначено інше.

У розрахунку зміни показників страховиків за період ураховуються дані страховиків, виключених з Реєстру, до періоду, в якому відбулося таке виключення.

Відповідно до Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України, затверджених постановою Правління Національного банку України від 25 листопада 2021 року № 123 (зі змінами), у установи звітували за оновленими формами звітності відразу за I і II квартали 2024 року. Якщо була зміна в методиці обрахунку показників, це відображено у відповідних примітках до графіків. Перекласифікація складових показників звітності, здійснена учасниками ринку внаслідок переходу на нові форми звітності, також могла вплинути на зміну динаміки показників. З огляду на розбіжності у формах звітності, перегляд показників за попередні періоди здійснювався вибірково, про що зазначено в примітках.

Сума компонентів може не збігатися з підсумковою сумою в результаті округлення даних.

Скорочення та аббревіатури:

КАСКО	Страхування наземного транспорту (включно з залізничним)
Коефіцієнт утримання	Відношення чистих премій до валових премій
КС	Кредитна спілка
МТСБУ	Моторне (транспортне) страхове бюро України
НБУ	Національний банк України
НБФУ	Небанківські фінансові установи
Нетто-основа	З урахуванням впливу перестраховання
ОВДП	Облігації внутрішньої державної позики
ОСЦПВ	Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
Реєстр	Державний реєстр фінансових установ
Ризикові страховики	Страховики, які займаються видами страхування іншими, ніж страхування життя
Рівень виплат	Співвідношення виплат і премій за чотири квартали, що передують даті оцінки
Страховики життя	Страховики, які займаються страхуванням життя
CIR	Cost-to-Income Ratio. Співвідношення операційних витрат і операційних доходів
MCR	Нормативне значення мінімального капіталу страховика
Net combined ratio, нетто-комбінований коефіцієнт	Net loss ratio збільшений на співвідношення суми комісійних винагород, аквізиційних витрат, податку на дохід, комісійних доходів від інших страховиків та перестраховиків, податків під час здійснення операцій з перестраховання з перестраховиками-нерезидентами та зміни обсягу коштів в МТСБУ до чистих зароблених премій
Net investment ratio, коефіцієнт нетто-інвестиційного доходу	Співвідношення суми інвестиційних доходів та доходів від розміщення коштів у централізованих страхових резервних фондах МТСБУ за вирахуванням витрат на управління інвестиціями до чистих зароблених премій
Net loss ratio, коефіцієнт нетто-збитковості	Співвідношення суми страхових виплат, витрат на врегулювання збитків та зміни резерву збитків за вирахуванням доходів від регресів і суброгацій, доходів від компенсації витрат, пов'язаних із врегулюванням збитків перестраховиком, та зміни вимог до перестраховика до чистих зароблених премій
Net operating ratio, коефіцієнт нетто-ефективності діяльності	Різниця між Net combined ratio та Net investment ratio
ROA	Return on assets. Рентабельність активів
ROE	Return on equity. Рентабельність власного капіталу
SCR	Нормативне значення капіталу платоспроможності страховика
в. п.	Відсотковий пункт
грн	Гривня
кв/кв	Порівняно з попереднім кварталом
млн	Мільйон
млрд	Мільярд
п. ш.	Права шкала
р/р	Порівняно з аналогічною датою / аналогічним періодом попереднього року
тис.	Тисяча